

Особливості гендерних стереотипів молоді

Карина Пінчук

*магістрантка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: PinchukKV@krok.edu.ua*

Ірина Сингаївська

*кандидат психологічних наук, професор, директор ННІ психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: irinas@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6802-0081*

Гендерні стереотипи (англ. Gender stereotypes) – сформовані культурою та розповсюджені в ній узагальнені переконання про те, якими є і як поведуться люди різних статей (чоловіки та жінки). Тісно пов'язані з гендерними ролями (наборами очікуваних зразків поведінки (норм) для чоловіків та жінок) і лише певною мірою ґрунтовані на біологічних відмінностях статей, гендерні упередження служать для підтримки й відтворення гендерних ролей і сприяють підтримці гендерної нерівності та сексизму. Викорінення таких явищ, як сексизм та стереотипізація, є актуальним питанням, оскільки саме на основі застосування гендерних стереотипів та упереджень виникає гендерна нерівність, яка є масштабною суспільною проблемою.

Соціальна активність та емоційний стан молоді вважаються ключовими показниками прогресу суспільства. У сучасний період збільшилася увага молодих людей до вивчення та розуміння гендерних відносин, стереотипів, що впливають на ці відносини, а також до можливості коригування цих стереотипів. Зростання інтересу до інтимно-гендерних ролей, домашніх обов'язків та поняття шлюбу свідчить про актуальність цих питань серед молоді [1; 2; 3].

Проте, консервативне суспільство нав'язує чоловікам правила – бути мужніми, багато заробляти, не носити яскравий одяг, бути сильними й не мати права показати свої емоції. Жінкам нав'язується роль берегині, слабкої статі, надмірної емоційності тощо. Незважаючи на те, що молодь має значний рівень усвідомленості щодо проблем гендерної рівності, боротьби з гендерними стереотипами та сексизмом, ці питання залишаються надзвичайно актуальними. Навіть при наявності законодавчих гарантій рівних прав для чоловіків та жінок у нашій країні, у повсякденному житті, на робочому місці та в навчальних закладах майже кожна особа зіштовхується з намаганням нав'язати гендерні ролі та поширеними висловлюваннями, які містять елементи сексизму. Не можна заперечувати той факт, що гендерні стереотипи впливають на спосіб життя сучасної молоді через різні канали впливу, такі як сімейна гендерна соціалізація, реклама, соціальні мережі та інше. Ці чинники мають значний вплив на вибір професійного шляху, задоволення потреб, адаптацію норм і правил поведінки для прийняття в суспільстві. Гендерні стереотипи можуть впливати на те, як молоді люди сприймають себе і формують свою самоідентифікацію. Вони можуть

визначати, які якості, риси характеру чи здібності вони вважають прийнятними для своєї статі. Це може вплинути на самопізнання, самоприйняття та розвиток особистості. Також, гендерні стереотипи можуть обмежувати можливості розвитку особистості, оскільки молоді люди можуть відчувати тиск адаптуватися до встановлених гендерних ролей і очікувань, замість того, щоб розвивати свої унікальні потенціали та інтереси [4; 5; 6; 7].

До прикладу також можна взяти актуальність питання самореалізації, молоді люди прагнуть бути унікальними особистостями, проживати своє життя згідно зі своїми власними стандартами й відповідно до власних бажань та мрій. Тому вибір способу життя сучасної молоді повинен ґрунтуватися на їх вільному виборі, а не на упереджених гендерних стереотипах або соціальних нормах.

Отже, можна з впевненістю стверджувати, що важливість гендерної освіти на різних стадіях формування молоді й розвитку гендерної компетентності є очевидною. Одночасно традиційні гендерні стереотипи, такі як уявлення про жінок як берегинь домашнього затишку чи уявлення про сильних чоловіків та емоційну природу жінок, не відповідають сучасним потребам особистості та реальності загалом.

Список використаних джерел

1. Літвінова О. Вплив гендерних стереотипів на спосіб життя сучасної молоді. URL: http://ecopsy.com.ua/data/zbirki/2008_15/sb15_47.pdf.
2. Невейкіна Г. Основні аспекти гендерної соціалізації молоді в умовах нової соціокультурної реальності. *The 16th International scientific and practical conference "Methods of solving complex problems in science" (April 25-28, 2023) Prague, Czech Republic. International Science Group. p. 422-425.*
3. Павлюк О., Чорний Д., Бубнєнкова О., Кулик Ю. Місце гендерних стереотипів у світогляді сучасних студентів. *Інноваційні процеси і їх вплив на ефективність діяльності підприємства: тези учасників Вісімнадцятої науково-практичної конференції студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти Укркоопспілки. Частина 3. К. : НМЦ «Укоопосвіта», 2021. С. 49–53.*
4. Євченко О. Результати опитування щодо поширення гендерних стереотипів серед молоді Житомирської територіальної громади. URL: <https://zt-rada.gov.ua/files/upload/sitefiles/doc1626074168.pdf>.
5. Степаненко С. Гендерні стереотипи молоді Хмельницького. *Сучасне українське студентство: проблеми та ціннісні орієнтації. Тези доповідей XII Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих вчених (21 березня 2019 року). Хмельницький. С. 91–95.*
6. Федорець С. Б., Сингаївська І. В. Вивчення гендерних особливостей менеджменту в умовах державної служби. *Актуальні питання сучасної науки та практики: матеріали Науково-практичної конференції (15 листопада 2018 року, м. Київ). К.: Університет «КРОК», 2018. С. 570–572.*
7. Radosavljević Dragana, Singaevska Irina, Panagopoulos Alexios. *Ženski menadžment – opasnost ili šansa? Application of new technologies in management ANTiM-2016: 5 th International Conference. Volume 2. Belgrade: Education Council of Faculty of Business Studies and Law, 2016. С. 263–270.*